ج)عدم نقل دنباله عبارت ناصریات در مختلف و مصابیح عامل حذف قرینه داخلیه تهافت

مهم این است: عبارتی که علامه بحر العلوم از مختلف علامه حلی در اینجا نقل فرمودهاند، مثل خود مختلف است؛ یعنی قسمت اول ناصریات مرحوم سید مرتضی آمده اما دنباله آن نیامده است. چون نیامده تا الآن در محافل علمی گفته اند: خب سید مرتضی چنین میگوید. در مختلف علامه تنها قسمت اول ناصریات سید مرتضی آمده است. اگر دنباله آن آمده بود، همین بلایی که سر من طلبه آمده بود و خدمت شما عرض کردم هم پیش میآمد و همه دنبالش میرفتند که چه شده. عبارت ناصریات در مصابیح سید، این است:

> **أنّه إذا رئي الهلال قبل الزوال فهو لليّلة المامضية-: «هذا صحيح، و هو مذهبنا» و ادّعى أنّ عليّا عليه السّلام و ابن مسعود و ابن عمر و أنسا قالوا به و لا مخالف لهم. [1]**

خب دنباله اش چیست؟ ما رفتیم دنباله عبارت ناصریات را دیدیم. با عجائبی مواجه شدیم. عبارت ناصریات قرینه داخلیه و تهافت داخلیه دارد؛ هر چه ما رفتیم و برگشتیم عبارت درست نشد. یعنی چارهای جز این نداریم که بگوییم عبارت تصحیف شده. عبارتی که در دست سید مرتضی بوده مصحّف نبوده. اما الآن میبینیم جور در نمیآید. خب عبارت ناصریات چه بود؟

> **المسألة السادسة والعشرون والمائة: " إذا رئي الهلال قبل الزوال فهو لليلة المامضية ". هذا صحيح وهو مذهبنا، وإليه ذهب أبو حنيفة، ولم يفرق بين رؤيته قبل الزوال وبعده، وهو قول محمد ومالك والشافعي. وقال أبو يوسف: إن رئي قبل الزوال فهو لليلة المامضية، وبعد الزوال لليلة المستقبلة. وقال أحمد: في آخر الشهر مثل قوله، وفي أوله مثل قول من خالفنا احتياطا للصوم. دليلنا: الاجماع المتقدم ذكره. وأيضا ما روي عن أمير المؤمنين، وابن عمر،**

> **وابن عباس، وابن مسعود، وأنس أنهم قالوا: " إذا رئي الهلال قبل الزوال فهو لليلة الماضية " ولا مخالف لهم.[2]**

«إذا رئي الهلال قبل الزوال فهو لليلة الماضية»؛ یعنی امروز روز اول می‌شود.

«هذا صحيح وهو مذهبنا»؛ تا اینجا را نقل کرده. اما دنبالش چه؟

«وإليه ذهب أبو حنيفة، ولم يفرق بين رؤيته قبل الزوال وبعده، وهو قول محمد ومالك والشافعي. وقال أبو يوسف: إن رئي قبل الزوال فهو لليلة الماضية، وبعد الزوال لليلة المستقبلة. وقال أحمد: في آخر الشهر مثل قوله، وفي أوله مثل قول من خالفنا احتياطا للصوم. دليلنا: الاجماع المتقدم ذكره»؛ خب این عبارت چه شد؟ اوّلاً یک قرینه داخلیه دارد که تا الآن حل نشده. جلوتر هم عرض کردم. قرینه «خالفنا و احتیاطا» بود. «خالفنا و احتیاطا» با صدر عبارت تهافت غیر قابل حل دارد. حال تهافت داخلیه خیلی مهم نیست. اما چیزی که مهمتر از همه اینها است، عبارت خلاف شیخ و قرائن و اطلاعات بیرونی است؛ نه تهافت داخلیه.

---

[1] رؤيت هلال، ج۳، ص: ۱۹۶۸

[2] مسائل الناصريات نویسنده : السيد الشريف المرتضي جلد : ۱ صفحه : ۲۹۱

بازبینی #1
ایجاد شده 7 فوریه 2026 13:51:32 توسط ... .
به روزرسانی شده 7 فوریه 2026 13:53:17 توسط ... .